

הלכה יומית - זהירות בדרכים

מבוסס על "הלכות והליכות זהירות בדרכים" של מפעל "ואהבת", הרב משה עמיאל
ההלכות מנוסחות בלשון הלכתית/רבנית קלאסית ולכן לאחר קריאת ההלכות חשוב מאד לדבר על
משמעותן ויישומן בחיינו

1. **"אלוקי, נשמה שנתת בי טהורה היא, אתה בראתה, אתה יצרתה".** גופו ונשמתו של האדם נתנו לו כפיקדון מאת הבורא יתברך. לפיכך, האדם אחראי לשמור את עצמו מכל נזק ומכשול ועוד יותר מפני נזק שיש בו סכנת נפשות. כל הדרכים הם בחזקת דרכים מסוכנות, כלומר, בכל הדרכים יש סיכון מסויים. לכן, חובה עלינו להיזהר ולהישמר בהם, וכמו שנאמר בתורתנו הקדושה: "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם".

ב. **התורה היא "תורת חיים",** וכל מצוותיה נתנו לחיים, שכך היא מצווה אותנו: "ובחרת בחיים". ועוד נאמר: "ושמרתם את חוקתי ואת משפטיי, אשר יעשה אותם האדם וחי בהם אני ה'". דרשו חכמינו: "וחי בהם - ולא שימות בהם, ללמד על פקוח נפש שדוחה את המצוות". מכאן למדנו, כמה גדולה הזהירות שחובה עלינו להיזהר מפני כל דבר המסכן את חיינו וכדי להציל חיים מותר אפילו לחלל את השבת!

ג. **דוד המלך אומר: "ה' שומריך ה' צלך על יד ימינך".** הקב"ה שומר על כל בריה ועל כל אדם בעולם. למרות זאת, אמרו חכמים: **אסור לאדם להכניס את עצמו בסכנה ואין סומכין על הנס.** לפיכך, אל יאמר אדם: 'אלך בדרך ואסכן את עצמי וה' ישמור עלי'. אלא ייזהר בעצמו וישמור את נפשו.

ד. נאמר בתורה: "...ולפני עור לא תיתן מכשול ויראת מאלוקיך אני ה'". פירושו הפשוט: **אסור לעשות דבר הגורם מכשול לאדם אחר.** מכאן למדנו, כי חובה עלינו להיזהר שלא להכשיל את הנוהגים בדרכים. וכל מי שהולך בדרך בצורה לא אחראית, כגון: משחק בכדור על הכביש או סמוך לו, רוכב על אופניים בצורה פרועה, חוצה את הכביש בלי להסתכל, וכדומה למקרים הנעשים בפזיזות וחוסר אחריות, בוודאי מסכן את עצמו ומכשיל את הנוהגים בדרכים, ודבר זה אסור בהחלט !!!

ה. רבי חנינא בן חכינאי אומר במסכת אבות: "הנעור בלילה, והמהלך בדרך יחידי והמפנה ליבו לבטלה-הרי זה מתחייב בנפשו". גדולה הסכנה בדרכים בשעות היום וכל שכן בשעות החשיכה. לפיכך, **חובה עלינו להיזהר בהליכתנו בדרכים ביום, ועוד יותר בשעות החשיכה**. שכל מי שהולך בדרך בחוסר אחריות מסכן את עצמו ואת האחרים ומתחייב בנפשו.

ו. ועוד למדנו שם, שהמהלך בדרך ומפנה ליבו מתלמוד תורה ועוסק בדברי בטלה ושטות, גם הוא מתחייב בנפשו, כיון שהתורה היא מגן ושמירה מכל נזק ופגע, אבל כאשר האדם עוסק בדברי בטלה הוא מפסיד את זכות התורה. לפיכך כאשר אנו הולכים בדרך וכל שכן כאשר אנו יושבים בבית, בלמודים בישיבה או בכל מקום אחר, נשתדל להרבות בדברי תורה ומעשים טובים, לקיים את הנאמר בתורה: "ושיננתם...בשבתך בביתך, ובלכתך בדרך". ועל ידי זה בוודאי, נזכה כולנו לברכת ה' נותן התורה, שהיא מגן ועץ חיים מחזיקים בה, וללומדים ומקיימים את מצוותיה.

ז. רבי יוסף קארו זצ"ל מחבר ה"שלחן ערוך", חתם את ספרו בסוף חלק אחרון "חושן-משפט" בהלכות הבאות: "...וכן כל מכשול שיש בו סכנת נפשות - מצות עשה להסירו ולהישמר ממנו ולהיזהר בדבר יפה שנאמר הישמר לך ושמור נפשך. ואם לא הסיר והניח המכשלות המביאים לידי סכנה, ביטל מצות עשה ועובר בלא תשים דמים. כל העובר על דברים אלו וכיוצא בהם ואמר 'הריני מסכן בעצמי ומה לאחרים עלי בכך' או 'איני מקפיד בכך' - מכין אותו מכת מרדות. והנזהר מהם - עליו תבוא ברכת טוב".

ח. וזו היא קריאת הרבנות הראשית לישראל: "מצווים אנו מפי תורתנו הקדושה "ובחרת בחיים". וחכמינו אמרו: כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא. על כן אחים יקרים, הקפידו לנהוג ולהתנהג בהתאם לדרישות חוקי התנועה. נגביר את הזהירות ונגדיל את הבטיחות בדרכים לעובר ולשב, לנער ולשב. [חתימת הרבנים הראשיים לישראל: הרב אברהם-כהנא שפירא זצ"ל, והרשל"צ הרב מרדכי בן-אליהו זצ"ל].